

L' ART DEL PAGÈS

SECCIO DOCTRINAL, AGRONÒMICA Y BIBLIOGRÀFICA.

Congrés internacional de Agricultura

CELEBRAT Á PARÍS EN 1889.

*Informe presentat á la Societat de Viticultura sobre la reconstituïó
dels vinyats del mitjdia de Fransa.*

(Acabament)

Las plantacions han tingut generalment bon éxit en la majoria de terrenos ocupats per la vinya avans de la aparició de la filoxera. Desgraciadament també han, fins la hora present, casi abortat nostres esforços en los terrenos cretáceos, en las terras blancas en que la pedra toba y la marga dominan; en aquets punts las vinyas americanas sofreixen la clorosis y quedan desmembradas.

No devém desesperarnos per aixó: altres dificultats mes grans hem tingut que vencer: los ceps propis pera aquets terrenos los trobarém y si 'ns es precis també las crearem.

Tinch molta confiança en las llevors que s' obtenen de las vinyas americanas resistents. No es molta la que 's sembra en Fransa. Hi ha exemples que estimulan á ferho. La serie d' híbrids obtinguts fa ja temps per Mrs. Bouschet de Bernard, es molt interessant. Lo Petit-Bouschet, l' Alicante-Henry-Bouschet y lo Gran-Noir, entre altres, s' utilisan per sas diverses ventatjas, Mr Besson de Marsella ha obtingut per llevar alguns excelents rahims de taula de claret Talabot, l' ensucrat de Marsella, etc.

Mrs. Lalimán, de Grasset, Millardet, Couderch, d' Aurelle, y

jo mateix(*) si es que se 'm permet citarme, y altres que sens dubte olvido hem sembrat llevors de ceps americans y havem algunas vegadas vist coronats per l' éxit nostres esforços. A mes de bons porta-empelts, hem obtingut alguns productors directes, que no deixan de tindre son mérit: tals lo Cognac, lo Sant Salvador, lo Herbemont d' Aurelle.

Aquestos nous tipos son bastant recents para que pugam afirmar sa resistencia á la filoxera, devém multiplicarlos ab prudencia encara quan nos ofereixin moltes esperansas.

Tal vegada trobarém en aquestas creacions las varietats que s' adaptarán en nostres terrenos avuy encara rebeldes.

Las investigacions que acaba de fer en los llochs poch explorats dels Estats Units Mr. Viala, lo jove professor de la Escola d' Agricultura de Montpeller, cuals travalls sobre diversos rams en la viticultura li senyalan un lloch distingit, poden sernos molt útils.

No dech descriure aqui, ni sisquera mencionar. totas las varietats americanas avuy dia conegudas en Fransa y cultivadas en distintas coleccions; n' hi ha á centenars y á milers tal vegada.

Que las escolas d' agricultura las estudiin, que s' ensejin en los camps experimentals, res millor; pero sens esperar lo resultat d' aquestas observacions que poden prolongarse encara per molt temps, lo viticultor está ja avuy suficientment previngut pera poguer emprendre sens lo menor retart la reconstitució de sos vinyars destruhits per la filoxera. Lo Jacquez, lo Herbemont, las bonas Riparias, lo Solonis, lo Vialla, lo Rupestris, los York, han sigut probats y poden utilisarse sens temor. Ensájintse en petita escala algunas plantas de llevar de que ja he parlat. Heus aquí com atendre á casi totas las exigencias.

Ans de fer una elecció definitiva, deu lo viticultor examinar son terreno, ensajar diferentas varietats, y d' aquesta manera assegurar la adaptació á la terra que deu replantar. Los criaderos departamentals que vajan establintse poch á poch á aquest fi, prestarán molt bons serveys.

Si hi ha viticultors mes osats, mes emprendedors, que vulguin estalviar-se aquets estudis preliminars, casi indispensables, segons lo meu modo de veure, jo 'ls hi diré, en l' Hérault

* Gaston Bazille,

la elecció està ja feta. De 100,000 hectàreas reconstituhidas⁴ las tres cuartas parts, á lo menos, son plantadas de Riparias y Jacquez, aquets últims empleats com porta-empelts.

Lo empelt d' enfonsadura é inglés son casi los únichs usats en lo Mitxdia; generalment s' empeltan definitivament sobre 'l terreno los jóvens ceps plantats ab un any d' anticipació; mes al Nort, l' empelt d' estaca deixat en lo criadero durant vuit ó deu mesos, es preferit; cuestió de latitut y clima; la experien- cia decidirá.

Una vegada resoltas aquestas qüestions preliminars, quan los viticultors de tots los departaments invadits per la filoxera sabrán bé quins son los ceps que millor s' adaptan á son terre- no, quin es l' empelt que mes convé á son clima ¡oh! allavors ja no mes vacilació, ¡endevant! com jo deya en lo Congrès de Macón, farà prop dos anys.

Tinch novas rahons pera repetirho, ab mes confiansa, si aixó possible fos. Per de prompte la bonica cullita de 1888 y las apa- riencias exuberants de nostras vinyas del Hérault, en lo mo- ment que aquestas líneas escrich (12 Juny de 1889), segons confessió de tots, jamay en los anys més prósperos, avans del oidium, avans de la filoxera, may nos havia sigut donat veu- re vinyas tan verdas, tan vigorosas y tan carregadas de ra- hims. Es esplendit á tot serho.

Si 'l viticultor mes previngut contra 'ls ceps americans se pren la pena de seguir en camí de ferro la línea de Lunel á Be- ziers, se veurá obligat á son pesar á exclamar á son regrés: «Sí, verdaderament aixó es admirable.»

SECCIÓ DE VARIETATS.

BOTIQUÍ CASULA (*)

É

instruccions pera son ús y bon régimen.

(Continuació.)

Las reglas higiénicas á que deuen subjectarse, quants per necessitat tingan que vetllar malalts, distan molt d' esser las que generalment se posan en práctica.

Conducta del tot dolenta, es la que observan molts familias

(*) Vegis lo número 391.

respecte á la alimentació dels enfermers, puix que si bé, deu ser bona y sólida, no deu arribar al excés, essent sumament útil 'l barrejar ab los plats forts algun de verdura bullida, dormir las horas necessarias, y fer un poch d' exercici al aire lliure, puix que fins per lo malalt li es mes útil y convenient tenir pera son cuidado dos enfermers ben reposats rellevantse, que no un sol atropellat per lo cansament

Los enfermers que no pugan fer exercici, val mes que menjin poch y sovint, que no molt y en pocas vegadas.

La netedat deu ser una de las principals condicions que també deu reunir lo destinat á cuydar malalts, no tan sols per lo que á aquestos se refereix, si que també per éll mateix, que deurá rentarse ben sovint ab aygua y unas quantas gotas de ácit fénich ó aygua de colonia, aixis com lo cuarto del malalt, lo que 's regará ab *aygua desinfectant n.º 1*.

Aqueixas precaucions deuen exagerarse molt mes tractantse de malalts de malalties contagiosas.

Observacions dels enfermers.—La persona que estigui al cuydado de un malalt, es necessari que ajudi al metje, pera la formulació del diagnóstich de la malaltia, com pera la bona marxa de la mateixa, y aixis, deurá anotar pera entregarho al facultatiu, lo número de pulsacions que en cada bras ha observat cada 2 ó 3 horas y 'ls recárrechs que ha tingut, si aquets son llarchs ó curts, si han girat los ulls en blanch ó no, si ha vomitat la medicina ó no, las deposicions si han sigut frequentes ó no, de quin color y si han tingut lloch sens voluntat del malalt y en fideu explicar al metje ab certesa una verdadera historia deaquéll desde sa última visita, sens descuydar de anotar la repugnancia que tinga á las medicinas que se li propinin.

Un bon enfermer es pera 'l malalt, son segon metje.

(Continuará)

CORRESPONDENCIA

Sr. Director de L' ART DEL PAGÉS.—Barcelona.

Apreciat senyor: Agafo avuy la ploma altre volta pera donarli novas de aqueixa comarca.

Lo ví, com que no se n' ha cullit, no se cotisa ni á baix ni á alt preu. Si n' hi ha alguna partida es vell y los mes se 'l guardan per veure 'l temps á venir.

La venda del oli també está calmosa.

Los jornals se fan de 7 á 9 rals. S' ha arrabassat alguna par-

tida de terra, pera probar lo cultiu dels ceps americans y plantat alguna altre de admetllers, en vista de que la filoxera pren gran increment.

També s' ha sembrat mes de l' ordinari, degut sens dubte, á la falta de cullita de ví

Los ous se pagan á l' 36 de pesseta la dotzena, essent lo principal centre de consum comarcá, Montserrat.

Sens mes per avuy se despedeix fins á altre carta, son afectissim S. S. — EMILI PASCUAL. *Bruch 16 Novembre 1889.*

SECCIO DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Cartilla vinícola.—Lo conegut fabricant de tartrá, en Arenys de Munt, D. Anton Soler, acaba de publicar la que li va ser premiada ab menció honorífica en la Exposició Universal de Barcelona, celebrada en 1888.

Además d' una munió de consells práctichs que dona pera la bona elaboració dels vins, la *Cartilla* del Sr. Soler tracta, en capítol especial, de la *Explotació de las mares del vi*, introduhidas en Espanya per ell mateix, en l' any 1860, segons indica.

Sempre son dignes d' alabansa 'ls travalls que vingan á pagar las prácticas agrícolas, pero ho son mes encara, quan las personas que 'ls publican ho fan ab la sensillesa y desinterés demostrats en lo que 'ns ocupa.

Construcciones Rurales.—Lo segon y últim volúm que completa la obra de *construccions rurals* que fa poch vejé la llum pública á Barcelona ab la firma del estudiós enginyer, nostre particular amich y colaborador, D. Joseph Bayer y Bosch, no tardará gaire á posarse á la venda.

Ho esperém de veras, no dubtant que tots los amants de la lectura útil y práctica s' apressuraran á adquirirla, donchs creyém está destinada á figurar en totas las bonas llibrerías dels que mes ó menos directament s' interessan per lo benestar de la classe pagesa.

Degeneració del fayol.—En la comarca d' Olot s' ha probat ab bon éxit la llevor del fayol de Russia, en vista de la notable disminució que se notava ab la sement del pays, en quantitat y calitat.

Lo mateix que ha succehit en la citada regió, sovint s' experimenta en altres ab distintas classes de plantas y per consegüent s' ha de fer igualment lo cambi de llevor, de temps en temps.

Mapa regional vinícola de la Provincia de Barcelona.—Hem tingut ocasió de veure'l tan avansat, que bé pot donarse per terminada sa impressió. La voluminosa *Memoria*, escrita en català, castellà y francès s' està ja estampant, no fentse esperar sa publicació pera d' aquí á poch temps.

Podém anticipar á nostres lectors que será digne del objecte que 's proposa y molt mellor de lo que podian esperar sos numerosos suscriptors.

Pulverisador modificat.—A la vista del pulverisador—Daunis de Sabadell hi hem notat una transformació ab lo del any passat, que li fou premiat al Concurs de Badalona. Lo de que 'ns ocupém, reuneix la circumstancia de poderse desmontar facilmente las válvulas á fi de netejarlas ab molta comoditat; la de remenar lo liquit per medi del ayre que passa per lo canó de pressió que arriba fins al fons del aparato y també la d' havershi afegit un pitó llarch pera que puga ruixarse mes bé la vinya; tot lo qual l' ha millorat d' una manera considerable y per lo tant l' ha aumentat un poch de preu, donchs de 32'50 pessetas que costava, avuy ne val 34.

Sulfat de coure.—Las Diputacions Provincials de Alava, Navarra y Zaragoza han prés l' acort de proporcionar als viticultors lo sulfat de coure, pera combatre 'l mildiu, en las condicions mes ventatjosas possible.

Está en l' ánimo de la Comissió Provincial de Barcelona pendre també semblant acort, á inicitiva del Sr. Benach, diputat per Vilanova y Geltrú.

Escritas las anteriors ratllas, llegim que en la sessió del dimars últim la Excmá. Diputació aprobá un dictámen de la Comissió de Foment, en lo qual se proposava, atenentse á la Real orde publicada lo dia 9 del darrer Maig, la adquisició de sulfat de coure, destinantlo al sanejament de las vinyas, y que 's publiqui un anunci en lo *Boletín Oficial* pera que dintre del terme de trenta dias, los Ajuntaments de la provincia demanin las quantitats que necessitin pera combatre lo mildew en las vinyas del termes municipals de sa jurisdicció.

Tractament del black-rot.—En la última reunió celebrada per la Societat Nacional de Agricultors de Fransa, Mr. Prilleux inspector d' agricultura ha donat coneixement dels resultats obtinguts per lo tractament del black-rot en los vinyars fran-

cesos. Los efectos dels primers tractaments havian sigut poch satisfactoris á causa de las barrejas que deixavan que desitjar, però avuy Mr. Prilleux ha resolt que 'l remey mes efícas consisteix en una *mistura* de 50 grams de sulfat de coure per litre d' aygua; y aixís tractat lo cep es preservat d' un de sos nombrosos enemichs.

Un bon exemple.—Unas cincuenta associacions agricolas del regne de Saxonia acaban de dirigir una petició al Reichstag, demanant que 's gravi al cánem extranger ab un dret d' entrada que basti pera protegir eficazment la agricultura nacional.

Aixó si que es saberse entendre

Sense anar gayre lluny, en nostre Vallés lo cánem deu vendre's á 28 y 30 pessetas, cuan ne costa mes de gastos de conreu y no obstant, fins ara ha sigut picar en ferro fret, lo demanar res á favor de la classe pagesa.

A bon segur que 'ls saxons serán atesos y ho seriam nosaltres també, si sapiguéssim ser catalans de veras.

Via fora subalternas.—Se diu que en los nous pressupostosse suprimeixen las Administracions Subalternas d' Hisenda per no donar los resultats que d' ellas esperava 'l Govern. No ho dirá tothom aixís.

Felicitém á la classe pagesa molt especialment.

No obstant, avans de treurelas se 'ls hi ha donat la ordre pera que investiguin los boscos que té l' Estat en las respectivas demarcacions, á fi de procedir á sa enagenació.

Seria un bon final de festa.

MERCATS, FIRAS Y CULLITAS.

Le Moniteur vinicole, després de registrar los preus que obtenen los nous vins del mitj dia de Fransa, afegeix que resultan casi á tres franchs per gran y hectólitre y que l' any passat la cotisació fou sols de dos franchs

Alcoy.—Dihuen que s' observa alguna millor animació en las tranzaccions de vins.

Diferents comissionats de casas exportadoras recorren los camps mirant la calitat dels vins y la cantitat de que 's pot disposar.

Berga 17.—Ab gran satisfacció dels pagesos una benéfica pluja ha vingut á satisfer la necessitat d' aygua en que 'ls camps se trovavan principalment pera una bona sementera.

Figueras 17.—Aquestos últims dias ha plogut lo suficient pera que 'ls pagesos hajan pogut emprendre sos travalls de sembra que sembla se portan ab alguna rapidesa, porque 'l temps segueix amenassant plujas, y serán aquestas mes beneficiosas si venen quan estigan sembrats los camps.

La Bisbal 17 —A causa de ploure casi tot lo dia, y tal vegada, per celebrar avuy aquesta vila la penúltima fira de las que celebra durant l' any, no fou tan concorregut lo mercat d' avans d' ahir, com de costum

Manacor 16 (Mallorca).—Los preus del vi se sostenen en alsa. Lo divendres y dissapte de la setmana passada se feren transaccions del modo següent:

Vi regular, á 11 rals quartí.—Id. superior, á 14.—Garrofas, á 14 rals quintá.—Admetllas, á 19 pessetas la cuartera.—Porchs grassos, á 11 pessetas la arroba.—Figas secas, á 2 pessetas arroba.

CALENDARI DEL VINICULTOR

NOVEMBRE.

En aquest mes convé seguir reomplint las botas, però aquesta operació se pot fer mes de tart en tart en las comarcas primerencas, suposat que las mermas serán molt menors que en lo mes anterior

---

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, MOLAS, 31.—BARCELONA.